

Grundutbildning i barnkonventionen för socialtjänsten

Barnombudet i Uppsala län har ett partnerskap med Uppsala kommun och finns tillgängliga för frågor/workshop/föreläsning. Kontakta: boiu@boiu.se

- Se först filmen om barnets rättigheter på boiu.se/kommunutbildning. Välj rätt version utifrån er verksamhet. Filmen är cirka 11 minuter.
- Reflektera i bikupor utifrån filmen i cirka 5 - 10 minuter – var det något särskilt i filmen som väckte tankar utifrån den verksamhet du är i? Något som ni redan gör, eller skulle kunna göra?
- Återkoppla kort i helgrupp.
- När ni tänker på barnets rättigheter, är det barnet som kompetent rättighetsbärare eller som någon i behov av skydd som dyker upp först? Båda perspektiven är viktiga att få med.

Aktivitetsplan för verksamheten vad gäller barnets rättigheter

Fundera över nuläge, mål, aktivitet, ansvarig och tidsplan för nedanstående frågor. Det finns en mall att skriva i på Insidan. Använd om så önskas tillämpningsnycklar och/eller fördjupningsfrågor nedan för mer ingående nivå.

1. Hur ser vi till att all personal och alla barn och unga och deras närstående vuxna har tillräcklig kunskap om barns rättigheter och syftet med att arbeta med barns rättigheter utifrån vår verksamhet?
2. Hur och när har vi dialoger med barn och unga? (Finns en handledning i form av en dialogkarta på Insidan som BOiU:s personal kan guida igenom vid behov.)
3. Hur ser vi till att beslut har genomgått en barnrättslig process? Hur ser det ut vad gäller de beslut som berör grupper av barn snarare än individer? Vilka beslutsunderlag är prioriterade?
4. Hur säkerställer vi att vår samverkan med andra verksamheter som har betydelse för barns trygghet och skydd fungerar?

Tips på material

På boiu.se/material finns affischer, målarbok och annat som till exempel kan användas för att tydliggöra barnets rättigheter.

Tillämpningsnycklar från SKL - Sveriges kommuner och landsting

Bedöm om ni anser att ni kan svara: *ja, delvis, på gång, vet inte eller nej* på dem. Utifrån svaret kan ni bedöma om det bör leda till ett mål i aktivitetsplanen.

Socialtjänsten

- I varje barnavårdsutredning har barnets röst kommit till uttryck (artikel 12).
- Barnets synpunkter dokumenteras i varje utredning (artikel 12).
- Barnets perspektiv och behov beaktas vid bedömning av ekonomiskt bistånd (artikel 3.1).
- Medarbetare i socialtjänsten har fått utbildning för att kunna föra samtal med barn (artikel 42).
- Vuxna som kommer i kontakt med socialtjänsten tillfrågas om de har barn (artikel 3.1).
- Medarbetare i socialtjänsten samverkar med medarbetare inom andra verksamheter för att tillgodose barnets bästa (artikel 3.1).
- Det finns åldersadekvat information på socialtjänstens webb om hur socialtjänsten arbetar och hur man lättast gör för att få kontakt (artikel 17, 19).
- Medarbetare inom socialtjänsten frågar barn hur de upplever mötet med den enskilda medarbetaren (artikel 12).
- Pojkar och flickor behandlas likvärdigt (artikel 2).

Fördjupningsfrågor

Allas lika rättigheter / att inte diskrimineras - Artikel 2

1. Finns det något i vår organisation som kan få diskriminerande konsekvenser för något barn?
2. Hur samarbetar vi på bästa sätt med barnets vårdnadshavare för att barnet inte ska diskrimineras?
3. Hur får vi syn på våra egna fördomar och attityder? Hur arbetar vi med dem?
4. Hur fungerar vår verksamhet för personer med funktionsvariation? Barn? Föräldrar? Känner vi till vilka funktionsvariationer vi möter (t ex dolda funktionsvariationer utan diagnos)
5. Behandlar vi flickor, pojkar eller personer med annan könsidentitet jämlikt?
6. Hur säkerställer vi HBTQ-personers rättigheter?
7. Hur fungerar vårt förhållningsätt mot rasism i praktiken?
8. Hur säkerställer vi rättigheter för nationella minoritetsbarn?
9. Hur förhåller vi oss till barn i ekonomiskt utsatta situationer?
10. Hur ser arbetet med de grupper av barn som behöver få särskild uppmärksamhet ut? Till exempel barn som söker asyl, barn som kommer utan vuxet sällskap.

Barnets bästa i främsta rummet - Artikel 3

1. När diskuterar vi barnets bästa?
2. Hur kommer vi fram till vad som är barnets bästa?
3. Hur dokumenteras beslutsprocessen kring prövningen av barnets bästa?
4. Hur diskuteras barnets bästa vid ekonomiska prioriteringar?
5. Hur tungt får barnets bästa väga i beslut?
6. Hur bestäms vilka kompensande åtgärder som ska sättas in i de fall barnets bästa inte kan komma främst?
7. Hur diskuteras barnets bästa i verksamhetsplaneringen?
8. Vad säger den lagstiftning som styr vår verksamhet om barnets bästa?
9. Vad innebär barnets bästa vid bemötande av barn?

Rätt till liv, överlevnad och utveckling - Artikel 6

1. Hur arbetar vi med barnets rätt till utbildning?
2. Hur arbetar vi med varje barns rätt till utveckling i fysisk, psykisk, andlig, moralisk och social bemärkelse?
3. Hur arbetar vi kring frågor som: abort - selektiv abort, abort som preventivmedel, tonårsaborter, barnamord, barnsoldater, neonatalvård, barns självmord, ätstörningar, barnfetma, barn med HIV, barn med kronisk sjukdom, barn med dödlig sjukdom, barn som är berörda av hedersproblematik, barnäktenskap, barn som lever i familjer där det förekommer våld, barn som utsätts för våld i familjen eller i skolan/förskola/annan verksamhet, barn som utsatts för övergrepp eller utnyttjande?
4. Hur respekterar vi vårdnadshavarnas ansvar för barnets fostran, omvårdnad och levnadsstandard?
5. Hur hanterar vi skyldigheten att orosanmäla misstanke om barn som far illa?
6. Vilka behöver vi samverka med för att det ska bli bra för barnet? (föräldrar, andra verksamheter)
7. Hur kan samverkan underlättas i er organisation?

Barns och ungas inflytande och rätt att komma till tals - Artikel 12

1. Från vilken ålder tror vi att barn kan bilda åsikter?
2. Hur gör vi mognadsbedömningar av barn?
3. Vilken möjlighet har barn att fritt uttrycka sina åsikter i verksamheten?
4. Kan det finnas tillfällen när barn inte ska/bör höras?
5. Vilka metoder för barns delaktighet används i verksamheten?
6. Hur samarbetar vi på bästa sätt med barnets vårdnadshavare för att barnet ska få möjlighet att komma till tals och få sina åsikter respekterade?
7. Vem har ansvar för detta arbete?
8. När beaktar vi barnets åsikter?
9. Vilken betydelse tillmäter vi barnets åsikter?
10. Hur får barn information i frågor som rör deras liv?
11. Pratar vi till, med, åt eller för barn?

12. Vem kan företräda barn? (förälder, tolk, offentligt biträde...)
13. Var, när och hur kan barn överklaga beslut som fattas i vår verksamhet?

14. *Information och kunskap om rättigheterna - Artikel 42*
15. Hur informerar vi olika målgrupper (barn, föräldrar, andra vuxna, olika yrkeskategorier) om att barn har egna rättigheter?
16. Vilka insatser behövs? Utbildning, information, kompetensutveckling?
17. Vem ger informationen?
18. När ges informationen?
19. Hur säkrar vi kvalitet på informationen?
20. Vad kräver vi av dem som fått kunskaper om barnets rättigheter?